

هوش معنوی بر عرصه زندگی

نویسنده:

زاهد احمدزاده

۱۳۹۴

سرشناسه	محمدزاده، زهرا، ۱۳۵۹ -
عنوان و نام پدیدآور	هوش معنوی بر عرصه زندگی / نویسنده زهرا محمدزاده.
مشخصات نشر	تهران: تایماز، ۱۳۹۴.
مشخصات ظاهری	۹۰ ص.
شابک	7-109-403-600-978-۵۸۰۰۰ ریال
وضعیت فهرست نویسی	فیبا
یادداشت	کتابنامه: ص. ۸۱ - ۸۴.
موضوع	هوش معنوی
موضوع	زندگی معنوی -- اسلام
رده بندی کنگره	۱۳۹۴ م/۲۵۳۱/BF۴۲۱
رده بندی دیویی	۱۵۳/۹
شماره کتابخانه ملی	۳۰۳۱۱۵۱

انتشارات تایماز

هوش معنوی بر عرصه زندگی

ناشر:	تایماز
مؤلف:	زهرا محمدزاده
مدیر اجرایی:	مجید باشعور
چاپ و صحافی:	تایماز
نوبت چاپ:	اول - ۱۳۹۴
شمارگان:	۵۰۰
قیمت:	۵۸۰۰۰ ریال
شابک:	۷-۱۰۹-۴۰۳-۶۰۰-۹۷۸

حق چاپ محفوظ و متعلق به مؤلف می باشد.

TB

آدرس: تهران - خیابان کارگر جنوبی - خیابان روانپهر - پلاک ۱۵۸ - طبقه ۳ صندوق پستی: تهران ۶۴۸-۱۳۱۴۵
تلفن: ۰۲۱-۶۶۴۰۲۷۴۴ موبایل: ۰۹۱۲۷۲۴۴۵۳۵ ایمیل: taymazpub@yahoo.com

۱	 مقدمه
۲	 تاریخچه هوش معنوی
۶	 پیشینه هوش معنوی
۳۰	 اصولی جهت تقویت هوش معنوی یا احساسی
۳۵	 نظریه هوش سه گانه دانازوهار و یان مارشال
۴۱	 هوش هیجانی و مدیریت
۴۳	 اهمیت هوش معنوی در ازدواج
۴۴	 هوش معنوی چیست؟ چه دلیلی خورد؟
۴۵	 هوش معنوی و ازدواج
۴۷	 تکلیفشان مشخص است
۴۸	 ثمرات هوش معنوی
۵۰	 کاربردهای هوش معنوی در زندگی روزمره
۵۵	 هوش معنوی سرمایه معنوی
۵۷	 هوش معنوی در مقابل ایگو
۵۹	 سرمایه معنوی
۶۲	 دین
۶۳	 هوش معنوی از دیدگاه اسلام
۷۰	 معنویت
۷۲	 رابطه دین و معنویت
۷۵	 تحقیقات انجام شده
۷۹	 نتیجه
۸۱	 منابع

مقدمه

عصر ما، عصر چالش‌هاست. بحران‌ها و چالش‌هایی که ضمن ایجاد تغییرات عمده و زیربنایی در انسان‌ها، سبب تحولات و پویایی‌های خاصی در جنبه‌های گوناگون زندگی او شده است. بحران‌هایی که حتی در ثابت‌ترین بعد وجودی انسان رخنه کرده و باعث تحول عمیق در آن شده است. این تحولات و تغییرات، سبب فرایند تربیت، در جنبه‌های مادی و معنوی زندگی انسان، ظهور دوباره کشش معنوی و نیز جست و جوی درک روشن‌تر از دین و کاربرد آن شده‌اند. در راستای تربیت دینی و به موازات بررسی رابطه دین و معنویت، گروهی از پژوهشگران در تبیین برخی از مشاهدات و داده‌های خود، درصدد تعریف مفاهیم جدید در زمینه دین و معنویت بوده‌اند. یکی نمونه، مفاهیم سلامت معنوی، تحول معنوی و بهزیستی معنوی را متاثر هزاره سوم میلادی به ادبیات آکادمیک روان‌شناسی اضافه شده‌اند. به روش معنوی نیز یکی از مفاهیمی است که در پرتو توجه و علاقه بهیشتی روان‌شناسان حوزه دین به ترتیب و معنویت مطرح شده و توسعه یافته است.

هوش و معنویت و به تبع آن دو، هوش معنوی (S.Q) تعاریف مختلفی دارند. هوش عبارت است از مجموعه توانایی‌های فرد که براساس نظام ارزشی مقبول، در جهت حل مسئله و سازگاری با محیط به

کار گرفته می‌شود. معنویت عبارت است از به جریان انداختن قواعد کلی متعالی در جهت تعالی بخشی فُروَنفس به سطح نفس، و نفس به سمت فرآنفس، و نیز سوق دادن آلی (ابزاری) به سمت عالی، و زمانیات (نسبت امر) به یک متغیر دیگر) به سطح دهریت (نسبت متغیر به ثابت) و در نهایت، سرمدیت (نسبت ثابت به ثابت)، هوش معنوی عبارت است از توانایی به جریان انداختن قوانین قدسی در جهت حل مسئله، ایجاد، ترمیم و سازگاری دوباره خود با محیط، مطابق نظام ارزشی مقبول در جهت تعالی بخشی از خود (خود و محیط).

مهارت عبور، ذکاوت، ایمان، رؤیت وحدت در عین کثرت، درک حضور و سیطره موجود متعالی در عالم، هویت و معنا بخشی به خود و جهان، تعالی آلیات، ادراک حاقّ واقعی و صیرونی، فراروشی، از جمله صفات هوشمند معنوی در اسلام است.

درک واقع، طمأنینه و معنادار دیدن مجموعه هستی نیز از جمله پیامدهای هوش معنوی است.

مروری بر تاریخچه هوش معنوی

اولین بار که اصطلاح هوش استفاده شد فقط هوش تحصیلی مورد نظر بود. مدت‌ها بعد این اصطلاح از استفاده تخصصی خود توسط روان‌شناسان خارج شد و به یک اصطلاح عمومی تبدیل شد.

روانشناسان به عدم کفایت آن در سنجش هوش افراد پی بردند و فهمیدند هوش تحصیلی (IQ) معیار کاملی برای ارزش گذاری فهم انسان‌ها نیست. سپس بر اساس توانایی افراد در ارتباط اجتماعی، هوش اجتماعی و بر اساس توانایی و ذکاوت افراد در تجارت و اقتصاد، هوش اقتصادی نیز تعریف کردند. متخصصین، در تعریف هوش توافق ندارند و ریک به گونه‌ای متفاوت آن را تعریف کرده‌اند.

مجموعه‌ای از ویژگی‌های درونی و رفتارهای بیرونی که متأثر از داده‌ها و یافته‌های علم به «بر آنها اثر کرده و در جهت بهترسازی و ترمیم روابط پدیده‌های بیرونی، برای حل مسئله، مطابق با نظام ارزشی مقبول، به جریان افتاده و فعلیت می‌یابد. این هوش، شرایط و صفاتی را در فرد فراهم می‌آورد تا با محیط، در قالب رابطه او - آن / اشخاص - اشیا سازگاری یابد. وقوع سازگاری نیز از طریق به‌کار بردن فرد به روشها، شیوه‌ها و «اشخاص - اشیا مهارت‌های مقابله با مسائل» ممکن می‌شود. این امر علاوه بر جنبه شناختی، شهودی نیز می‌باشد.

معرفت و شهود به نوبه خود به هوشمند این قدرت را می‌دهند تا پدیده‌ها و روابط بین آنها را کشف کرده، در جهت حل مسئله، به تصحیح، ترمیم و نوآفرینی روابط بپردازد. پس فرد هوشمند صرفاً حیوانی کاشف نیست؛ بلکه به سائقه خلیفه خدا بودنش، خلاق، مبدع، جبار

(ترمیم‌گر) و مصحح نیز می‌باشد. در حقیقت او در یک اثرگذاری و اثرپذیری دیالکتیکی بین فرونفس (بژه) و نفس (سوژه) از یک سو و فرانس (ماوراءالطبیعه) و نفس از دیگر سو، در حال تعاطی و تعامل می‌باشد.

هوش به عنوان یک توانایی شناختی در اوایل قرن بیستم توسط آلفرد بینه مطرح شد و همچنین آزمونی را برای اندازه‌گیری میزان بهره هوش «راد ابداع کرد. بعدها لوئیس ترمن و دیوید وکسلر آزمونه‌های جدیدتری را ساختند. در دو دهه اخیر مفهوم هوش به حوزه‌های دیگری مانند هوش هیجانی، هوش طبیعی، هوش وجودی و هوش معنوی گسترش یافته است.

از تلفیق تعاریف هوش و معنویت می‌توان به تعریف هوش معنوی رسید که عبارت است از توانایی کشف با ایجاد رابطه بین قوانین و ضوابط (کلی و ضروری) انفسی با پدیده‌های حارجی یا دنی که به شکل مانع یا مسئله خودنمایی کرده، جهت حل، ترمیم یا تجربه‌بخشی به آنها، براساس نظام ارزشی مقبول، به شیوه فراروش دیالکتیکی بین ثوابت (امور متعالی، دهری یا سرمدی) و متغیرات (امور متنازل و زمانی).